

ČESTNÝ HOST MAĎARSKO

ÚVODNÍ SLOVO PÁLA HATOSE

GENERÁLNÍHO ŘEDITELE BALASSIHO INSTITUTU

Maďarsko je čestným hostem 20. mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy Praha 2014.

V minulých dvou letech se Maďarsko – díky programu Publishing Hungary – mohlo na pražském knižním veletrhu prezentovat samostatným stánkem, a této kontinuální přítomnosti vděčíme za to, že se v roce 2014 můžeme na této významné knižní přehlídce střední Evropy představit jako čestný host. Status čestného hosta pražského knižního veletrhu, který nejenom dokládá existenci pevných vztahů v oblasti literatury, ale zároveň posiluje snahy naší kulturní diplomacie, nás velmi těší.

Vědomí středoevropské identity je naší společnou zkušeností se světem, který z důvodu vzájemného prorůstání kultury a tradic obou národů – českého a maďarského – zanechal v našich literaturách často velmi podobný otisk. Díky tomu lépe a hlouběji chápeme navzájem své spisovatele a básníky, ať už jde o současné autory nebo klasiky.

Osnovu našeho programu tvoří prezentace knih vydaných k této příležitosti, autogramiády, debaty u kula-

tého stolu a diskusní fóra. Značná část představovaných svazků mohla vyjít díky příspěvím maďarského programu na podporu překladů a rovněž tak díky obětavé práci českých nakladatelství.

Tentokrát jsme v návrhu naší účasti věnovali mnohem větší prostor literatuře faktu; ve znamení dialogu české hungaristiky a maďarské bohemistiky představíme významné historické, kulturněhistorické a literárněhistorické výsledky jejich bádání. Čeští odborníci píší ve svých knihách o maďarské historii a literatuře, zatímco Maďaři se vyjadřují k tomu, jak oni vidí české dějiny a literaturu. V moderním rámci budou pokračovat ve středoevropském dialogu, jehož tradice trvá již staletí.

Při sestavení našeho programu jsme rovněž usilovali o to, abychom českým návštěvníkům veletrhu kromě literatury představili co největší segment naší kultury, takže vedle tradičních knižních prezentací jsme připravili literární jarmark, ukázky gastronomie i lidového tance.

otevřete KNIHA.HU

TISÍC ODSŤÍNŮ ČERNOBILÉ

Konec Gutenbergovy galaxie předpověděli již před více než půlstoletím, zdá se však, že mylně. Černá písmena vinoucí se po bílém listu přitahují nejenom starší, ale i mladší generaci v dosud nevídané míře. Změna čtenářských návyků v posledních několika desetiletích ukazuje, že knihy a jimi zprostředkované informace žijí dál ve stále nových a nových podobách. Černobílá nemá jen pouhých padesát odstínů; jedinečným způsobem dokáže na sebe vzít všechny odstíny barevné stupnice, a činí tak náš svět čím dál zajímavějším a pestřejším.

Představit tuto různorodost psaného slova je posláním knižního veletrhu, jehož čestným hostem je nejenom maďarská literatura, ale i samotné Maďarsko v celé své barvitosti. Tuto barvitost představuje jak maďarský pavilon a s ním spojené programy, tak i nově vydané knihy, které nabízejí českému čtenáři nejenom maďarskou literaturu, ale i možnost pohlednout na sebe v maďarském a středoevropském zrcadle. Vycházejí z této rozmanitosti připomíná maďarský pavilon kolotoč, který láká návštěvníky na poutové atrakce; budou zde jarmareční produkce a vyvolávači, hudba i ukázky gastronomie – návštěvníci budou mít možnost okusit všechny tyto maďarské chutě a také se budou moci setkat se zajímavými osobnostmi, které se svými díly řadí mezi nejčtenější autory současné evropské literatury. Podíleli jsme se na prezentaci takových autorů, jako je Péter Esterházy, Péter Nádas, Krisztina Tóth, György Spiró, László F. Földényi a János Házy, z jejichž děl budou číst ukázky známí čeští herci, a s těmi, co navštíví Prahu, budou debatovat známí čeští publicisté. V jubilejním roce pádu komunismu ve střední Evropě vychází antologie maďarské katolické literatury 20. století, která vyplní chybějící mezery v této oblasti. Maďarští literární soupeřníci Jaroslava Durycha či Jakuba Demla odstraňují bílá místa v dějinách maďarsko-českých kulturních vztahů a dokládají sílu křesťanského humanismu, který toho tolik vykonal a stále vykonává v boji proti totalitnímu způsobu myšlení.

Ve znamení rozmanitosti je kladen důraz i na vydávání vědecké literatury. Knihy Richarda Pražáka a Simony Kolmanové poskytují vhled do dějin maďarsko-českých vztahů. V rámci programu představíme návštěvníkům, jaký význam pro Maďarsko má Bohumil Hrabal, co pro jeho překladatele a čtenáře znamená jeho vypravěčské umění. O okolnostech zrození moderního českého národa v 19. století pojednává monografie věnovaná Jánú Kollároví, tvůrci básnické skladby *Slávy dcera*, ve které její autor, bohemista Róbert Kiss Szemán osvětluje, čím se Pešť a Budín přičinily o české národní obrození. Zajímavé zrcadlo nabízí české kultuře také publikace přibližující bádání maďarských bohemistů, představující vývoj a nejnovější výsledky maďarské bohemistiky. Pestrá paleta témat svědčí o tom, jak mnohovrstevnatá je přítomnost české kultury v Maďarsku. Beseda maďarských bohemistů u kulatého stolu bude zaměřena na to, co z české kultury považují za důležité a proč.

BALASSIHO INSTITUT MAĎARSKÝ INSTITUT PRAHA

Balassiho institut zodpovídá za prezentaci maďarské kultury zahraničních Maďarů v Maďarsku a veškeré maďarské kultury v zahraničí. Šíří a popularizuje ve světě veškerou a ucelenou maďarskou kulturu, přičemž souběžně s tím přispívá také k prezentaci tradic a kultury zahraničních Maďarů v Maďarsku.

Institut je centrální rozpočtová organizace, vytvářející zázemí pro rozvoj mezinárodních kontaktů v oblasti kultury a vzdělávání, který od 1. března 2007 působí jako speciální odborné řídicí centrum, stejně jako Goethe-Institut či anglický British Council. Jeho specifická činnost je vyjádřena obsahovou náplní jeho činnosti, oblastí působení i metodikou práce.

Maďarský institut Praha (dříve Maďarské kulturní středisko v Praze) loni oslavil 60. výročí svého působení v České republice.

PROGRAM ČESTNÉHO HOSTA

čtvrtek 15. 5.

11.00

S 201 - STŘEDNÍ HALA

MAĎARSKO – oficiální otevření stánku čestného hosta veletrhu

Za účasti vedoucího maďarského Ministerstva lidských zdrojů, ministra Zoltána Baloga a generálního ředitele Balassioho institutu Pála Hatose.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[Maďarský institut Praha]

14.00–14.15

VELKÝ SÁL - STŘEDNÍ HALA

Prezentace výstavy Györgye Czabána

Zahájení výstavy fotografa, režiséra, nezávislého tvůrce a organizátora Györgye Czabána – Budapešť od Bartóka k Banksymu.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[Maďarský institut Praha]

14.15–14.50

VELKÝ SÁL - STŘEDNÍ HALA

Nové maďarské knihy

Souhrnná prezentace nejnovějších českých překladů z maďarské beletrie i nových titulů odborné literatury. Mezi publikacemi nechybí díla největších osobností současné maďarské literatury jako Imreho Kertésze, Pétera Esterházyho, Pétera Nádase nebo Kristiny Tóthové. Uvádí redaktor Jan Nejedlý.

[Maďarský institut Praha]

15.00–15.50

LITERÁRNÍ KAVÁRNA - PRAVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Maďarští básníci 19. století v českých překladech

Prezentace nové knihy hungaroložky a překladatelky Simony Kolmanové, která vyučuje maďarskou literaturu na Katedře středoevropských studií FF UK.

Moderuje Marta Pató.

[Maďarský institut Praha]

16.00–16.50

LITERÁRNÍ SÁL - PRAVÉ KŘÍDLO

János Háy

Setkání s významným básníkem, romanopiscem a dramatikem střední generace, jehož dílo ho řadí

bezesporu k nejzajímavějším autorům současné maďarské literatury. V programu zazní ukázka z jeho nejnovějšího románu *Podzemní garáž*.

Moderuje literární historička Simona Kolmanová.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[Maďarský institut Praha]

MIMO VÝSTAVIŠTĚ

18.00 MAĎARSKÝ INSTITUT PRAHA, RYTIŘSKÁ 25–27, PRAHA 1

Emigrant

Drama, Maďarsko / Itálie, 2007, 108 min.

Režie: Györgyi Szalai a István Dárday.

Hrají: Bács Ferenc, Gyöngyössi Katalin.

Projekce filmu o posledních letech dobrovolné emigrace spisovatele Sándora Máraiho a jeho ženy natočeného podle jeho vlastních deníkových záznamů, které věrně zobrazují barvitou mozaiku myšlenkových pochodů.

[Maďarský institut Praha]

pátek 16. 5.

11.00–11.50

LITERÁRNÍ KAVÁRNA - PRAVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Antologie maďarské katolické literatury

Katolická literatura je v širším smyslu duchovní hnutí a literární směr trvajícím od konce 19. století do dnes. V moderní maďarské literatuře je nositelkou konzervativních, uměleckých a lidských hodnot, její literárněhistorická recepce a ocenění však bylo v době komunistického režimu nedostatečné. Antologie poskytuje čtenáři na základě historických i estetických kritérií výběr ze všech literárních druhů a žánrů a usnadňuje tak cestu k pochopení maďarské katolické literatury v českém prostředí. Účinkují Martin C. Putna, Pál Hatos, Lucie Szymanowska a Simona Kolmanová.

[Maďarský institut Praha]

12.00–12.50

LITERÁRNÍ KAVÁRNA - PRAVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Slovenský Goethe v Pešti – Ján Kollár a národní emblematismus středoevropských Slovanů

Prezentaci knihy maďarského literárního historika, bohemisty, slovakisty a univerzitního profesora Róberta Kisse Szemána povede literární vědec Peter Zajac. Autor staví bádání o Kollárovi na zcela nové základy. Pomocí rozsáhlého filologického aparátu poutavým způsobem načrtává portrét této velké postavy českého národního obrození a jako první monografie zabývající se Kollárovým dílem vyplňuje současně obsažným způsobem dosavadní cenzuru v literární historii.

[Maďarský institut Praha]

13.00–13.50 LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KŘÍDLO

Setkání s autorem Lászlóem F. Földényim a prezentace jeho knihy Melancholie

Literární historik, kritik a filozof narušuje stereotypní názory, které melancholiky odkazovaly do tmavých odlehklých koutů a neřeklo jim trávit dny a noci vzdycháním nad marností světa. Földényi konkretizuje vnitřně protikladnou a ambivalentní povahu melancholie na historickém materiálu. Účinkují překladatel Robert Svoboda a redaktor Michal Špína.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[Maďarský institut Praha

15.00–15.50 VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Maďarské horizonty středoevropské komparatistiky

Literatura – kultura – jazyk

Maďarská bohemistika se svou více než půl století dlouhou tradicí zaujímá mezi filologickými vědami v Maďarsku zvláštní místo. Výzkum českého jazyka, literatury, kultury a česko-maďarských kulturních vztahů dosáhl v posledních desetiletích velké popularity a vznikla řada vědeckých center, která bádají v oblasti bohemistiky na vysoké úrovni. Studie uveřejněné v této publikaci obohacují českou vědeckou obec o novy, vnější přístup k bohemistice a představí maďarské horizonty bohemistiky za účasti autorů a redaktorů knihy, Istvána Vöröse, Andora Mészároše a Csaby Gy. Kisse. Moderuje Marta Pató.

[Maďarský institut Praha

16.00–17.20 LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KŘÍDLO

PÁD BERLÍNSKÉ ZDI: Odras demokratizace společnosti a svobody projevu v literatuře a novinářství

Jak žurnalismus a literatura reflektují demokratizaci společnosti dvacet pět let po pádu zdi, která rozdělávala Evropu? Více, či méně svobody? Jak vnímají společenské změny spisovatelé a jak se toto vnímání odráží v literatuře? Objevila se v tomto období v oblasti psaného slova nějaká omezení či cenzura? Jaká byla naše očekávání a do jaké míry se naplnila? Debaty se účastní Jan Faktor (Německo), Ignác Romšisc (Maďarsko) a Erik Tabery (ČR). Moderuje: Rachael Jolley, editorka časopisu Index on Censorship Magazine.

Tlumočeno: čeština, angličtina

[Svět knihy, s.r.o.

16.00–17.00 VAŘÍME S KNIHOU – FOYER

Gastronomické okénko Zsófie Mautner

Populární gastrobloggerka a moderátorka pořadu Snídaně na maďarské televizní stanici RTL Klub předvede ukázky nejen tradiční maďarské kuchyně.

[Maďarský institut Praha

17.30–18.20 LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KŘÍDLO

Setkání s maďarským prozaikem a dramatikem Györgyem Spiróem

Prozaik, básník, dramatik, překladatel, publicista a vysokoškolský pedagog, který patří bezesporu k nejplodnějším i nejrespektovanějším představitelům současné maďarské literatury. Napsal také dvě desítky divadelních her, většinou velmi úspěšných, které se hrály v Anglii, Německu, Francii, Rusku, Polsku, Estonsku, Bulharsku atd. České publikum mohlo zhlédnout jeho hry *Šejdíř*, *Kučecí hlava* a *Zahrada*.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram

18.30–18.50 LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KŘÍDLO

György Spiró – autogramiáda

[Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram

sobota 17. 5.

10.00–10.50 LITERÁRNÍ KAVÁRNA – PRAVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Richard Pražák: Studie česko-maďarských kulturněhistorických vztahů

Richard Pražák po sobě zanechal významné celoživotní dílo, které zasvětil bádání v oblasti česko-maďarských vztahů. Spektrum jeho výzkumů tvořilo období od počátků maďarské a české státnosti až po současnost. Publikace představuje ucelený přehled nejen o díle velkého hungaristy, o středoevropských vztazích, ale i o tisícileté historii našich zemí a národů. Moderuje literární historik Dalibor Dobáš.

[Maďarský institut Praha

11.00–11.50 VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Setkání s prozaikem Péterem Esterházym

Jeden z velikánů současné maďarské literatury navazuje na svou loňskou prezentaci románu *Harmonia caelestis* českým překladem knihy *Opravené vydání*, která v *Nebeské harmonii* pokračuje zvláštním způsobem. Setkání s (post)moderním aristokratem maďarské literatury moderuje Martin C. Putna.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram

12.00 S 201 – STŘEDNÍ HALA

Péter Esterházy – autogramiáda

[Maďarský institut Praha

13.00–13.50 LITERÁRNÍ SÁL – PRAVÉ KŘÍDLO

Setkání se spisovatelkou a básnířkou Krisztinou Tóthovou, prezentace románu Akvárium

Uznávaná básnířka a prozaička s velmi osobitým stylem charakterizovaným opakováním motivů a vět v různých kontextech a odhalováním nejrůznějších skrytých souvislostí v jazyce i skutečnosti. Tento přístup uplatňuje zejména díky vytříbenému smyslu pro detail a nevšední citlivosti. Její sbírka povídek *Vonal-kód (Čarový kód)* vyšla česky v roce 2011. Nyní vychází v Nakladatelství Fra v překladu Jiřího Zemana její první román *Akvárium*. Moderuje Robert Svoboda.

Tlumočeno: čeština, maďarština
[*Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram*]

13.00–14.00 VAŘÍME S KNIHOU – FOYER

Gastronomické okénko Zsófie Mautner

Populární gastroblogerka a moderátorka pořadu Snídaně na maďarské televizní stanici RTL Klub předvede ukázky nejen tradiční maďarské kuchyně.

[*Maďarský institut Praha*]

14.00–14.50 SÁL ROSTEME S KNIHOU – PRAVÉ KŘÍDLO

Pohádky Ervina Lázára

Čtení nejen pro děti z povídek originálního vypravěče.

[*Maďarský institut Praha*]

14.00 S 201 – STŘEDNÍ HALA

Krisztina Tóthová – autogramiáda

[*Maďarský institut Praha*]

15.00–15.50 S 201 – STŘEDNÍ HALA

Medailonky maďarských spisovatelů

Tvorbu laureáta Nobelovy ceny Imreho Kertésze a spisovatele Pétera Nádase připomenou mimo jiné úryvky z jejich nově vydaných českých překladů.

Moderuje literární historik Evžen Gál.

Úryvky z děl čte Tomáš Turek.

[*Maďarský institut Praha*]

16.30–17.50 VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Hrabal v Maďarsku

O nebyvalé popularitě Bohumila Hrabala v Maďarsku diskutují překladatelé Zsuzsa V. Detre a György Varga, autor literárního dialogu s Hrabalem *Klíčky na kapesníku*, László Szigeti a prozaik Péter Esterházy, jehož román *Hrabalova kniha* vyšel česky v roce 2002. Moderuje Zdenko Pavelka.

Tlumočeno: čeština, maďarština
[*Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram*]

18.00–18.50 LITERÁRNÍ KAVÁRNA – PRAVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Národy a předsudky – rozhovor s literárním historikem Csabou Gy. Kissem

Autor odborných studií, esejů a článků na téma literárních vztahů debatuje s Bohumilem Doležalem o předsudcích spojených s našimi sousedními národy. Kniha *Národy a předsudky – eseje a studie od Jadranu k Baltu* vyšla v roce 2013 v maďarštině a angličtině.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[*Maďarský institut Praha*]

neděle 18. 5.

10.00–10.50 S 201 – STŘEDNÍ HALA

Setkání s mladým autorem Gáborem Kálmánem

Povídkový soubor Nova získal cenu Sándora Bródyho za nejlepší literární prvotinu v Maďarsku (2011). Kniha ve slovenštině vychází v Nakladatelství Kalligram. Moderuje redaktor Jan M. Heller.

[*Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram*]

11.00–11.50 VELKÝ SÁL – STŘEDNÍ HALA

Ignác Romsics – prezentace vybraných děl vydaných Nakladatelstvím Kalligram

Rozhovor s významným maďarským historikem, nositelem Széchenyiho ceny, který je odborníkem na dějiny 20. století, obzvláště na období mezi dvěma světovými válkami.

Moderuje historik Miroslav Michela.

Tlumočeno: čeština, maďarština

[*Maďarský institut Praha a Nakladatelství Kalligram*]

12.00–12.50 LITERÁRNÍ KAVÁRNA – PRAVÉ KŘÍDLO (BALKON VLEVO)

Červený ptáček – verše z Maďarska pro děti

Přebásnění klasické maďarské pohádky přináší kniha *Červený ptáček*, kterou spolu s překladatelkou pokřtíme. Přinášíme vám první výjimečný počin Albatrosu k 65. výročí – představování dětské literatury z celého světa v originálním provedení.

[*Albatros Media a.s.*]

12.00–12.50 S 201 – STŘEDNÍ HALA

Revue Souvislosti – maďarská literatura

Při příležitosti čestného hostování Maďarska na knižním veletrhu vydává literární revue *Souvislosti* speciální číslo věnované maďarské literatuře. Autory vybraných úryvků jsou významní spisovatelé jako například G. Ottlik, F. Karinthy, M. Babits, D. Varró, P. Esterházy, K. Tóthová a další.

[*Maďarský institut Praha*]